

Boris Rozman nas informira o popisivanju ostavštine pjesnika i pisca Edvarda Kocbeka.

"Rad u arhivima i arhivskim organizacijama" donosi izvještaj slovenskih arhivista o obilasku praških arhiva, izvještaj o studijskom boravku u Kanadi 1987., izvještaj o Saveznom savjetovanju arhivskih radnika Jugoslavije u Postojni, izvještaj o savjetovanju arhivista Bosne i Hercegovine na Bjelašnici i izvještaj o izložbi SDARJ-e "Bogatstvo jugoslavenskih arhiva".

Zatim slijede prikazi domaćih i stranih časopisa: Arhivski vjesnik br. XXXI, XXXII; Vjesnik arhiva Rijeke i Pazina XXIX-XXXI; Mitteilungen des Steiermarkischen Landesarchivs, Folge 38; La gazette des Archives br. 125-126; The American Archivist 1952. do 1978. god.

U rubrici "Arhivsko zakonodavstvo" Jože Žontar pojašnjava neke zakonske propise u vezi s pitanjima oblikovanja fonda te u vezi s vođenjem evidencija u arhivu, a za koje je dosadašnja slovenska praksa pokazala da nisu dovoljno precizni /Uradni list SRS, br. 34/81. i popravak 2/82./.

Časopis još donosi bibliografije slovenskih arhivista te prinove građe u arhivima u Sloveniji 1987., 1988. i 1989. godine, in memoriam, te osobne vijesti.

Mirjana Peremin

"ARHIVI" Glasilo arhivskog društva in arhivov Slovenije, Letnik XIII, številka 1-2, Ljubljana 1990.

U rubrici "Članci i rasprave" objavljeni su referati i koreferati s godišnjeg savjetovanja arhivskih radnika Slovenije održanog 25. i 26. studenog 1990. godine u Zrečama. Savjetovanju su bile posvećene dvije teme. Prva se odnosi na poslijeratno oduzimanje privatne imovine, a druga na tehničku dokumentaciju.

U ovom dvobroju objavljeno je 14 referata koji se bave prvom temom, i koji su nam zbog aktualnosti problematike izuzetno zanimljivi. Jože Žontar u članku "Prisilno oduzimanje privatne imovine nakon rata" raspravlja o konfiskacijama, agrarnoj reformi i nacionalizaciji te drugim načinima prisilnog oduzimanja imovine u privatnom vlasništvu u Sloveniji nakon rata. Težište je stavljeno na organe koji su ta oduzimanja vršili, te na sam postupak oduzimanja, zbog toga, kako sam kaže, jer je ovaj referat u prvom redu namijenjen onima koji, u vezi s predviđenom denacionalizacijom, imaju puno posla s konfiskacijama. Uz to, proučavanje spisa o prisilnom oduzimanju imovine morat će odgovoriti na pitanje kakve su bile ekonomske posljedice tog procesa i kako je on uticao na promjene u strukturi zanimanja stanovništva, te o tome kakve su ljudske potrebe i tragedije prouzrokovale te konfiskacije.

Koreferati koji slijede raspravljaju o pojedinim problemima iz navedene problematike. Branko Radulović piše o nastanku, organizaciji, djelovanju te o likvidaciji Komisije za upravljanje narodnom imovinom, kao i o sastavu i

djelovanju komisija za pljenidbu, čija se građa nalazi u Arhivu Republike Slovenije.

Brane Kozina piše o evidencijsko-statističkom odjelu Komisije za upravljanje narodnom imovinom, zatim o Uputi za procjenu narodne imovine, te o nekim problemima vezanim uz rad navedene Komisije.

Vesna Gotovina donosi osnovne podatke o građi o konfiskacijama i nacionalizacijama koje korisnik može naći u fondu Ministarstva za industriju i rudarstvo Narodne republike Slovenije.

Alenka Kačičnik-Gabrič nas obavještava o građi Republičke komisije za pitanja eksproprijacije pri Ministarstvu za financije NR Slovenije.

Žarko Štrumbl prikazuje djelovanje kotarskih i mjesnih komisija za agrarnu reformu pri Ministarstvu za seljaštvo. Također donosi popis Komisija koje su djelovale u vremenu od 1946-48. godine.

Marjan Zupančič piše o građi o agrarnoj reformi i kolonizaciji u Fondu Ministarstva za financije.

Tatjana Šenk piše o građi o konfiskacijama i nacionalizacijama koja se nalazi u fondovima upravnih organa grada Ljubljane.

Žarko Bizjak predstavlja one fondove pravosudnih organa Ljubljanske jedinice Zgodovinskega arhiva u Ljubljani u kojima se nalazi građa o podržavljenju privatne imovine i upozorava na one imaoce građe koji bi takvu vrstu građe trebali čuvati.

Dušan Bahun u svom članku daje prikaz onih upravnih institucija koje su sudjelovale u procesu prisilnog oduzimanja imovine na širem području ljubljanske regije. Navodi glavne fondove u kojima se ta građa nalazi.

Mija Mravlja je opisao fondove i kategorije arhivske građe o konfiskacijama koje čuva Jedinica za Gorenjsku Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Peter Pavel Klasinc piše o arhivskoj građi o konfiskacijama i nacionalizacijama, a koja se nalazi u fondovima pravosuda, upravnih organa i drugih organizacija u Pokrajinskom arhivu u Mariboru.

Maruša Zagradnik obrađuje problem uspostavljanja državnog sektora na području današnjih općina Kopar, Izola, Piran, Sežana, Postojna i Ilirska Bistrica gdje se taj proces odvijao drugačije nego u ostalim slovenskim zemljama, a trajao je mnogo duže.

Jurij Rosa upozna je nas s istovrsnom građom u fondovima Pokrajinskog arhiva u Novoj Gorici.

Sljedeća skupina referata odnosi se na zaštitu tehničke dokumentacije: Referat Daniele Juričić posvećen je 250-oj obljetnici rođenja Gabriela Grubera, jezuite i graditelja, koji je konstruirao najljepšu palaču u Ljubljani te izgradio kanal kojim je omogućeno isušivanje ljubljanske močvare.

Ivanka Zajc-Cizelj piše o Graditeljskom redu za Štajersku. To je skup uputstava kojima se uređuju gradnje i adaptacije u prvoj polovici 19. i na početku 20. stoljeća.

Vida Berkopec piše o tome kako su sređeni građevinski spisi kotarskih vlasti u Zgodovinskem arhivu u Celju.

Metka Plank i Hedviga Zdovc pišu o građevinskoj dokumentaciji u fondu gradske općine Celje, u razdoblju od 1850. do 1941. godine. Građa predstavlja značajan povijesni izvor, a često se koristi i u svrhe revitalizacije grada.

Karol Rustja se u svom referatu bavi poviješću tehničke dokumentacije slovenskih željeznica, propisima koji uređuju čuvanje dokumenata kao i njihovim sređivanjem u samom arhivu.

Aleksandra Pavšič-Milost opisuje rad vodoprivrednih organizacija u Sloveniji, upoznaje nas s vrstama tehničke dokumentacije nastale iz njihovog djelovanja, te donosi prijedlog njihove valorizacije.

Jedrt Vodopivec piše o različitim vrstama oštećenja tehničke dokumentacije na što utječu vrsta i kvaliteta materijala, način i učestalost upotrebe kao i uvjeti njezinog čuvanja. Prema uzrocima oštećenja određuju se onda mogućnosti zaštite, konzervacije i restauracije.

U odjeljku "Članci i rasprave" objavljeni su još članci Bogdana Lekića o znanstveno-istraživačkom radu u arhivima, Marije Oblak Čarni o arhivima u Sloveniji od 1945. do 1950. godine, Jelke Melik o nadležnosti sudova i kaznenom postupku u prvom stupnju u vremenu od 1847. do 1930. godine, te Saše Serše o radu Kranjskog zemaljskog odbora god. 1918.

I ovaj dvobroj donosi nekoliko informacija o značajnijoj građi za slovensku povijest u domaćim i stranim arhivima, a rubrika "Iz prakse za praksu" objavljuje dio programa koji su sastavili Arhiv RS i Narodna i sveučilišna knjižnica, a čija je svrha predstaviti problem i dati prijedlog zaštite arhivske, knjižne i muzejske građe, nastale na različitim vrstama materijala. Na osnovi ankete sakupljeni su podaci o količini oštećene i neoštećene građe, kadrovske i prostorne mogućnosti konzervatorsko-restauratorske službe te njezine organiziranosti i razvoja. Potom slijede tri članka koja se odnose na problem obrazovanja arhivskih radnika. Jože Žontar daje dobar uvid u tu problematiku u svijetu i Europi. Na III. kolokviju Komiteta međunarodnog arhivskog savjeta za stručno usavršavanje raspravljalo se o priručnicima iz arhivistike. Autor je tamo podnio izvještaj o toj problematici kod slavenskih naroda. U članku i napomenama autor nam priopćuje naslove nekoliko najznačajnijih priručnika iz naše struke, tiskanih u novije vrijeme.

Vesna Gotovina nas vrlo detaljno upoznaje s radom bavorske arhivske škole u Münchenu za radnike javnih arhiva koji su prije toga završili višu školu ili fakultet.

U odjeljku "Arhivsko zakonodavstvo" Vladimir Žumer u članku "Prijedlozi organizacije arhivske službe u sistemu državne uprave u Republici Sloveniji" piše da su društvene promjene u Sloveniji i opsežne pripreme za prijelaz na novo društvenoekonomsko i državnoopravno uređenje 1990. godine otvorile mogućnosti za promjene na području organiziranja kulturnih djelatnosti, a time i arhivistike. Potreba za promjenama postoji već duže vrijeme, što je vidljivo iz analize "Arhivska građa i njezina zaštita" koju je pripremio bivši Republički komitet za kulturu. /Analizu priredio i uredio Jože Hamer, Ljubljana 1989./, zatim iz Prijedloga organizacije arhivskih djelatnosti /J. Žontar/, Prijedloga organizacije arhiva Republike Slovenije i arhivske djelatnosti u sistemu državne uprave te referatu P.P. Klasinca "Na pragu velikih promjena" /Sodobni arhivi XII, Maribor 1990./. U članku se zauzima za dograđivanje sistema zaštite arhivske građe u okviru cjelokupne kulturne baštine. Prijedlozi se temelje na dosadašnjem domaćem i stranom iskustvu te na

realnim mogućnostima. Autor zaključuje da nastojanja za boljom organiziranošću i boljim radom arhivske službe u Sloveniji idu u smjeru: - djelotvornije i cjelovitije pravne zaštite arhivske građe s obzirom na vrstu vlasništva (državno i privatno vlasništvo) koja će utjecati na način zaštite i status arhiva; - dograđivanja vertikalne organiziranosti arhivske službe u sistemu državne uprave s jasno određenim zadacima Republičkog sekretarijata za kulturu, Arhivske uprave Slovenije i arhiva kao državnih zavoda; s tim su povezana i pitanja jedinstvenog statusa i financiranja arhiva, a u manjoj mjeri pitanja arhivske mreže i postojanja specijalnih arhiva. Tek kad budu ustavno i zakonski riješena pitanja vlasničkih odnosa i sistem državne uprave, bit će moguće promjene i dopune zakona o prirodnoj i kulturnoj baštini, te arhivskih propisa u skladu s tim društvenim promjenama i u skladu s novim spoznajama arhivske struke u posljednjih deset godina.

U članku "Rad u arhivima i arhivskim organizacijama" obaviješteni smo o godišnjem savjetovanju arhivskih radnika Slovenija u Zrečama, o radu Arhivskog društva Slovenije u protekloj godini, o zasjedanju talijansko-jugoslavenske arhivističke komisije u Rimu, lipnja 1990., o posjeti mađarskih arhivskih radnika slovenskim arhivima, o radu slovenskih arhivista u praškim arhivima, te o arhivskoj građi slovenskih kulturnih društava u Kanadi i SAD-u.

Ovaj dvobroj sadrži još rubrike Ocjene i prikazi, Prinove građe, te Bibliografiju arhivskih radnika.

Mirjana Peremin

VJESNIK Historijskog arhiva Rijeka, God. 32/1990., sv. XXXII, str. 1-320, Rijeka

U 1990. godini Historijski arhiv Rijeka objelodanio je novi, nešto izmijenjeni "VJESNIK Historijskog arhiva Rijeka". To je prvi svezak što ga zasebno objavljuje HA Rijeka. Do ovog broja izlazio je jedno vrijeme zajednički "VJESNIK Historijskih arhiva u Rijeci i u Pazinu". Ovaj novi broj promijenio je djelomice strukturu, a i samu naslovnu stranicu. Ovdje trebamo napomenuti da je i Historijski arhiv u Pazinu počeo s objavljivanjem svog posebnog arhivskog časopisa pod naslovom "VJESNIK Istarskog arhiva".

Čitatelju treba skrenuti pažnju da je moguće na prvi pogled zamijeniti ova dva "VJESNIKA", jer je naslovna stranica časopisa HA Pazin vrlo slična ranijoj naslovnoj stranici zajedničkog "Vjesnika".

Serijski "Vjesnik" HA Rijeka nastavlja se, a isto tako je i HA Pazin zadržao isti tekući broj serije, što može također zbuniti čitatelja koji može pomisliti da se radi o dva paralelna časopisa koji imaju isti broj sveska.

Mislim da je trebalo u "Uvodnoj riječi" novog časopisa HA Rijeka na to skrenuti pažnju čitatelju, što je na primjer istaknuto u "Uvodnoj riječi" u časopisu HA Pazin. Kako časopis HA Rijeka "Vjesnik" ima svoju